
Sykehjemslegens arbeid i terminalomsorgen

DOKTORAVHANDLINGER

KRISTIAN JANSEN

jansen.kristian@gmail.com

Hos døende i sykehjem skjer palliative legemiddelendringer sent, og legens eksistensielle sårbarhet påvirker arbeidet.

Foto: Jörgen Barth

Nær halvparten av dødsfall i Norge finner sted i sykehjem. Sykehjemslegens involvering i terminalomsorgen er etterspurt av pasienter, pårørende og fagmiljøet, men er viet liten oppmerksomhet i forskning.

Da vi gjennomgikk kunnskapsgrunnlaget for effekt og sikkerhet av palliativ legemiddelbehandling av døende voksne, avdekket vi manglende støtte for legemiddelbehandling ved dødsralling, men noe støtte ved dyspné, angst, uro og smerte. Studiene viste ingen store forskjeller i bivirkninger.

Vi undersøkte legemiddelforordninger i journalen hos 524 avdøde sykehjemspasienter. Palliative legemiddelforordninger for døende ble påvist hos tre av fire pasienter, og hyppigst hos kreftpasienter samt de med langvarig opphold. Flest legemiddelendringer skjedde på dødsdagen.

Ved gruppeintervju fant vi at sykehjemslegene erfarte *eksistensiell sårbarhet* som en byrde av maktesløshet og skyld ved vanskelige behandlingskompromisser og i behovet for beskyttende avstand i

kommunikasjon med den døende. Men sårbarheten var også en ressurs i dialog med pårørende og profesjonell mestring. Eksistensiell sårbarhet defineres som sårbarheten i å bli påminnet om at du selv også skal dø.

Bedre terminalomsorg innebærer å tidlig anerkjenne dødens nærhet og palliative behov. Mangelfullt kunnskapsgrunnlag for palliativ legemiddelbehandling hos døende gjør dialogen med pasient og pårørende desto viktigere i legens arbeid. Eksistensiell sårbarhet kan både være en byrde, men også tjene denne dialogen og dermed arbeidshverdagen til sykehjemslegen.

Disputas

Kristian Jansen disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 3.11.2017. Tittelen på avhandlingen er *End of life care in nursing homes – palliative drug prescribing and doctors' existential vulnerability*.

Publisert: 19. februar 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0074

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. februar 2026.